1 WYKREŚLANKA

INSTRUKCJA

Spróbuj znaleźć jak najwięcej słów związanych ze Sprawiedliwym Handlem, Fairtrade i globalnym Południem (także skróty i wyrazy po angielsku). Opowiedz, z czym Ci się kojarzą. Alternatywnie dzieci znajdują słowa, a nauczyciel objaśnia te trudniejsze. Dla ułatwienia podkreślono wyrazy występujące w poziomie, pozostałe występują w pionie.

Q	U	I	N	O	A	B	S	O	M	A	L	I	A	B	H	U	T	A	N	C
K	L	I	M	A	T	A	Ó	Ś	R	O	D	O	W	I	S	K	O	Y	K	Z
N	I	G	E	R	F	N	K	O	M	O	S	A	H	A	N	O	I	H	A	M
F	S	Y	R	I	A	A	B	K	O	K	O	S	W	B	S	P	M	L	R	I
A	L	I	B	A	N	N	I	R	A	N	N	M	O	W	P	E	A	E	A	E
I	I	C	Z	B	C	Y	W	U	K	A	W	A	D	Ó	O	R	L	K	I	S
R	B	E	A	I	U	H	M	A	L	A	W	I	A	Ź	Ł	U	I	A	B	I
T	I	N	I	R	K	J	U	S	O	R	Z	E	C	H	E	W	P	R	Y	Ą
R	A	A	R	M	I	C	E	R	T	Y	F	I	K	A	C	J	A	Z	I	C
A	R	Y	Ż	A	E	K	O	N	S	U	M	E	N	T	Z	D	Z	E	M	F
D	P	D	E	J	R	B	B	A	L	I	W	F	T	D	N	Ł	J	W	P	A
E	A	M	Y	D	Ł	O	G	R	O	L	N	I	K	B	O	U	A	A	O	I
N	M	I	Ó	D	A	F	R	Y	K	A	L	A	O	S	Ś	G	D	S	R	R
B	P	R	E	M	I	A	W	K	A	K	A	O	B	R	Ć	I	K	D	T	T
A	K	W	I	A	T	Y	X	Y	Z	Q	W	R	A	N	A	N	A	S	Y	R
W	M	U	S	L	I	S	Z	K	O	Ł	Y	G	G	S	A	P	P	Z	Ż	A
E	M	A	X	H	A	V	E	L	A	A	R	A	H	A	U	L	I	Ł	K	D
Ł	Ó	O	L	I	W	A	A	R	B	U	Z	N	A	H	D	O	Ł	O	U	E
N	I	K	A	R	A	G	U	A	Ł	W	F	I	N	E	Y	N	K	T	B	S
A	N	D	Y	A	H	E	R	B	A	T	A	C	A	L	T	Y	I	O	A	Z

AFRYKA
ANANASY
ANDY
ARBUZ
AUDYT
AZJA
BALI
BANANY
BAWEŁNA
BHUTAN
BIRMA
CENA
CERTYFIKACJA
CUKIER
DŁUGI
FAIRTRADE
GHANA
HANOI
HERBATA
IMPORT
IRAN
KAKAO
KARAIBY
KAWA
KLIMAT
KOKOS
KOMOSA
KONSUMENT
KUBA
KWIATY
LAOS
LEKARZE
LIBAN
LIBIA
MALAWI
MALI
MAX HAVELAAR
MIESIĄC FAIRTRADE
MIÓD
MUSLI
MYDŁO
NIGER
NIKARAGUA
OLIWA
ORGANIC
ORZECH
PERU
PIŁKI
PLONY
PREMIA
QUINOA
ROLNIK
RPA
RYŻ
SAHEL
SOMALIA
SPOŁECZNOŚĆ
SYRIA
SZKOŁY
ŚRODOWISKO
WFTD
WODA
ZAIR
ZŁOTO

Wydawca: Fairtrade Polska, www.fairtrade.org.pl

2 ZABAWA ZE SZNURKIEM

INSTRUKCJA

Poproś 10 uczniów, by usiedli w kręgu i przydziel każdemu z nich jedną z poniższych ról. Poproś jedną osobę, by złapała koniec sznurka i podała kłębek kolejnej, tłumacząc, dlaczego uważa, że ich role są powiązane (np. właściciel fabryki może połączyć się z kierownikiem supermarketu lub z importerem kakao).

Druga osoba chwyta sznurek i podaje kłębek dalej, starając się uzasadnić powiązanie swojej roli z rolą kolejnej osoby. Po jakimś czasie między uczestnikami powstanie sieć powiązań. Zapytaj, co zdaniem uczniów obrazuje ta sieć.

Następnie poinformuj grupę, że regiony, w których uprawia się kakao, dotknęła klęska suszy, odbijając się negatywnie na ilości i jakości plonów uzyskiwanych przez tamtejszych rolników. Poproś osoby reprezentujące rolników o to, by potrząsały swoim kawałkiem sznurka. W efekcie cała sieć powinna zacząć się ruszać, pokazując, że problem tak naprawdę dotyka wszystkich. Poproś uczniów o wyjaśnienie, w jaki sposób susza wpływa również na reprezentowane przez nich role.

POTRZEBNE MATERIAŁY

NAZWY RÓL WYCIĘTE Z PONIŻSZEJ TABELI. MOŻNA RÓWNIEŻ WYMYŚLIĆ ROLE DOTYCZĄCE DOWOLNEGO PRODUKTU.

KŁĘBEK SZNURKA

Rolnik z Wybrzeża Kości Słoniowej zajmujący się uprawą kakao
Czekoladomaniak
Prezes firmy produkującej czekoladę Fairtrade
Biznesmen zajmujący się skupem kakao w Afryce i jego importem do Polski
Właściciel wielkiej fabryki czekolady produkującej słodycze Fairtrade
Rolnik ze spółdzielni Fairtrade uprawiający kakao w Ghanie
Osoba jedząca ciastka czekoladowe
Kierownik supermarketu produkującego i sprzedającego ciastka czekoladowe
Właściciel osiedlowego sklepiku
Kierowca ciężarówki z Ghany transportujący kakao z gospodarstw do portu

3 HISTORIE ZE ŚWIATA

Poniższe historie opowiadają o problemach i wyzwaniach stojących przed rolnikami z najbiedniejszych krajów świata, którzy produkują żywność i inne towary, po które sięgamy każdego dnia. Pod tekstami znajdują się opisy czterech sposobów, w jakie Fairtrade stara się rozwiązywać problemy przedstawione w historiach. Spróbuj dopasować rozwiązanie do problemu, a następnie przerysuj odpowiedni symbol w okrągłym pustym polu.

HISTORIA 1

Większość z nas uwielbia **banany** i chętnie się nimi zajada. Mimo to uprawiających je rolników często nie stać na wyżywienie rodziny. Foncho, rolnik z Kolumbii, twierdzi, że bez Fairtrade praktycznie nie da się wyżyć z produkcji bananów. Przed przystąpieniem do Fairtrade Foncho musiał sprzedawać banany po tak niskich cenach, że chciał powycinać rosnące w gospodarstwie bananowce i poszukać innego zajęcia. Niska cena skupu bananów sprawia, że na taki krok zdecydowało się wielu rolników z jego okolicy.

W przeciwieństwie do innych towarów, w ostatnich latach ceny bananów w naszych sklepach spadają i nie wystarczają nawet na pokrycie kosztów produkcji. Mimo to największym światowym firmom importującym i sprzedającym banany w bogatych krajach bardzo zależy na utrzymaniu jak najniższych cen, nawet kosztem bardzo złych warunków życia rodzin rolników i pracowników, bez których nie moglibyśmy cieszyć się smakiem tych pysznych owoców.

HISTORIA 2

W ciągu ostatnich lat w okolicy jeziora Naivasha w Kenii znacznie rozwinęła się produkcja kwiatów. Kwiaty, a zwłaszcza róże, stały się jednym z najważniejszych produktów eksportowych Kenii.

Kwitnący przemysł kwiatowy potrzebuje coraz więcej rąk do pracy. Rozrastające się osiedla i plantacje kwiatów zużywają coraz większe ilości wody, czerpanej z jeziora Naivasha. Z biegiem czasu do wód jeziora zaczęły przenikać pestycydy i nawozy. To bardzo zła wiadomość nie tylko dla żyjących nad jego brzegami hipopotamów i ptaków, lecz również dla ludzi, którzy czerpią z niego wodę.

HISTORIA 3

Życie na wsi bywa bardzo ciężkie. Aby zdobyć wodę, nierzadko trzeba przebyć pieszo wiele kilometrów. Picie brudnej wody może prowadzić do wielu chorób, a najbliższy szpital znajduje się bardzo daleko. Osoby chore nie mogą pracować, nie zarabiają więc pieniędzy, które są niezbędne, aby wyżywić rodzinę.

W pewnym regionie Indii wiele dzieci mieszkających w odciętych od świata wsiach nie chodzi do szkół, które znajdują się zbyt daleko. Zamiast zdobywać wiedzę i wykształcenie, dzieci od najmłodszych lat pomagają rodzicom w pracach polowych.

HISTORIA 4

Pracownicy wielkich plantacji w różnych krajach świata są często źle traktowani. Mimo że najczęściej wykonują bardzo ciężką pracę, nierzadko są zmuszani do zostawania po godzinach.

Ich zarobki również pozostawiają wiele do życzenia. Dodatkowo używane na plantacjach maszyny i środki chemiczne stanowią zagrożenie dla zdrowia pracowników.

Pracownicy olbrzymiej plantacji herbaty w Malawi boją się mówić o swoich problemach w obawie przed utratą pracy. Relacje między pracownikami a szefostwem plantacji są bardzo trudne i nierówne.

CENA

Rolnicy zrzeszeni w Fairtrade mają gwarancję uczciwej ceny za swoje plony, która wystarcza na pokrycie kosztów produkcji i życia.

PREMIA FAIRTRADE

Dodatkowe pieniądze, które trafiają do rolników i pracowników Fairtrade, pozwalają sfinansować m.in. projekty poprawiające jakość życia lokalnych mieszkańców (budowa szkół, stworzenie dostępu do czystej wody itp.).

TROSKA O LUDZI

Rolnicy zrzeszeni w organizacjach producentów wspólnie decydują o tym, na co przeznaczyć premię Fairtrade. W Fairtrade całkowicie zabroniona jest praca dzieci, a pracownicy mają liczne przywileje, jak choćby prawo do wypłaty zasiłku chorobowego.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Rolnicy uczą się, jak dbać o otoczenie. Odzyskują wodę w procesie recyklingu, nie wolno im stosować szkodliwych chemikaliów. Niektórzy korzystają z odnawialnych źródeł energii.

4

1.

Złóż kwadratową kartkę na połowę.

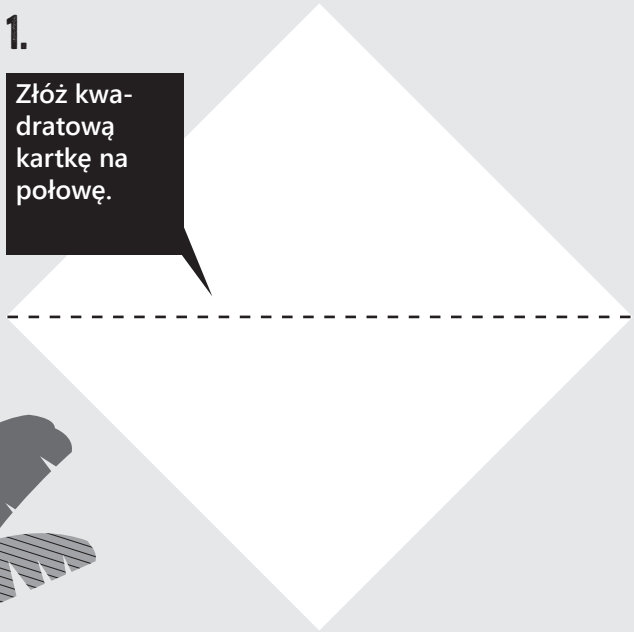

2.

Unieś dolny róg na wysokość oznaczoną ★

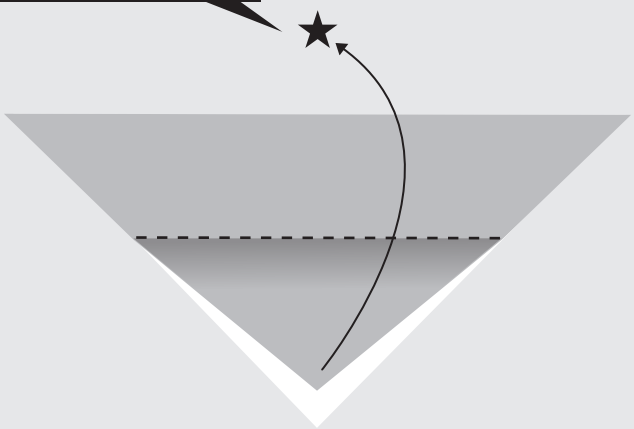

3.

Zagnij róg do tyłu wzdłuż zaznaczonej linii przerywanej.

4.

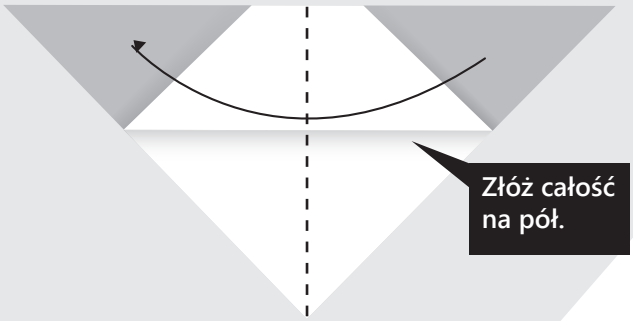

Złóż całość na pół.

5.

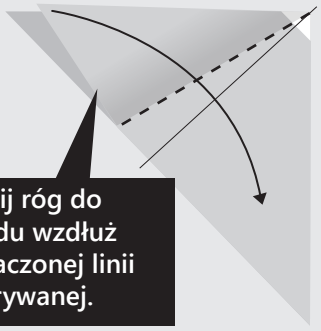

Zagnij róg do przodu wzdłuż zaznaczonej linii przerywanej.

6.

Zagnij róg do tyłu wzdłuż zaznaczonej linii przerywanej.

7.

Zagnij róg do tyłu wzdłuż zaznaczonej linii przerywanej.

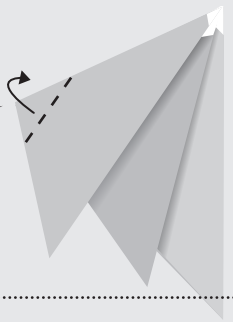

Gotowe! Banany z origami wystarczy teraz pokolorować.

Wydawca: Fairtrade Polska, www.fairtrade.org.pl

5 PO CO NAM FAIRTRADE?

PRZYPOMNIJ SOBIE DZISIEJSZE ŚNIADANIE

Zboża, z których wyprodukowano płatki śniadaniowe, owoce czy kakao jeszcze niedawno rosły tysiące kilometrów od twojego domu. Nawet bawełna, z której uszyte jest twoje ubranie, rosła gdzieś na polu na drugim końcu świata.

Jeżeli zapytasz rodziców o domowe zakupy, usłyszysz zapewne, że wszystko drożeje. To prawda. Nie oznacza to jednak, że więcej pieniędzy trafia do rolników i pracowników zatrudnionych przy produkcji żywności i innych towarów codziennego użytku. Mimo wzrostu cen ludzie ci w dalszym ciągu tkwią w biedzie.

Edson Maotchedwe to drobny rolnik zajmujący się uprawą herbaty w Malawi. Pracując w pocie czoła, Edson nie jest w stanie zapewnić swojej żonie i dzieciom życia na godziwym poziomie. Sytuacja ta spędza mu sen z powiek: – Jestem odpowiedzialny za żonę i dzieci, jednak w naszym kraju bardzo trudno jest zarobić wystarczająco pieniędzy – przyznaje Edson.

Wielu rolników skarży się, że są oszukiwani przez kupców, którzy skupują ich plony. Zdarza się nawet, że rolnicy w ogóle nie otrzymują pieniędzy!

Ceny skupu plonów podlegają bardzo dużym wahaniom, przez co bardzo trudno jest planować domowy budżet. Jednak nawet stosunkowo wysokie ceny skupu nie zawsze wystarczają na pokrycie kosztów produkcji. Dlatego też wielu rolników, zajmujących się na przykład uprawą kakao, decyduje się porzucić rolnictwo i wyrusza na poszukiwanie innej pracy.

Pracownicy zatrudnieni na plantacjach zarabiają niekiedy tak mało, że nie stać ich na zakup odpowiedniej żywności, nie mówiąc już o własnym domu.

Każdy z nas może przyczynić się do poprawy jakości życia rolników i pracowników najemnych.

Umieszczony na produkcie znak FAIRTRADE oznacza, że jego producent za swą ciężką pracę otrzymał godziwą zapłatę oraz premię FAIRTRADE, która służy do finansowania projektów podnoszących jakość życia całych społeczności, jak budowa szkoły, zaopatrzenie mieszkańców wsi w czystą wodę czy zakup niezbędnych lekarstw.

Już ponad 1,6 miliona rolników z najuboższych zakątków świata odczuwa korzyści płynące ze zrzeszenia w systemie Fairtrade!

TO BARDZO WAŻNE, ŻE MOŻEMY LICZYĆ NA UCZCIWĄ ZAPŁATĘ ZA PLONY.
Edson Maotchedwe

BRAK DOSTĘPU DO CZYSTEJ WODY POWODOWAŁ, ŻE W PORZE DESZCZOWEJ CZĘSTO WYBUCHAŁY U NAS EPIDEMIE. DZIĘKI FAIRTRADE MIESZKAŃCY OKOLICY MAJĄ TERAZ CZYSTĄ WODĘ.
Tsala Mwale

6 FAIRTRADE BINGO

Zaproś do gry jak największą liczbę uczestników. Gracze pytają się nawzajem o rzeczy zawarte na poniższej liście. Gdy gracz uzyska twierdzącą odpowiedź na dane pytanie, wpisuje imię w odpowiednim polu, po czym kolejne pytanie zadaje innemu graczowi. Kto pierwszy wypełni wszystkie pola imionami, krzyczy „Fairtrade Bingo!"

B	I	N	G	O
JADŁEM/AM NIEDAWNO PRODUKT FAIRTRADE		POTRAFIĘ WYMIENIĆ KRAJ, W KTÓRYM PRODUKUJE SIĘ KAKAO FAIRTRADE		POTRAFIĘ WYMIENIĆ TRZY PRODUKTY SPOŻYWCZE FAIRTRADE (OPRÓCZ TYCH NA KARCIE BINGO)
POTRAFIĘ WYMIENIĆ KRAJ, W KTÓRYM SZYJE SIĘ PIŁKI FAIRTRADE		POTRAFIĘ WYMIENIĆ KRAJ, W KTÓRYM ROSNĄ BANANY FAIRTRADE		UCZYŁEM/AM SIĘ O FAIRTRADE W SZKOLE
POTRAFIĘ WSKAZAĆ PRODUKT FAIRTRADE, KTÓREGO SIĘ NIE JE		PIŁEM/AM NIEDAWNO NAPÓJ FAIRTRADE		WIDZIAŁEM/AM ZNAK FAIRTRADE W SKLEPIE

Wydawca: Fairtrade Polska, www.fairtrade.org.pl

7A ZNAJDŹ RÓŻNICE

Fairtrade oznacza liczne korzyści dla rolników, pracowników, a także dla środowiska naturalnego. Spróbuj znaleźć 10 szczegółów różniących poniższe obrazki. Jak myślisz, która ilustracja przedstawia gospodarstwo Fairtrade? Uzasadnij swój wybór. Rozwiązanie znajdziesz na kolejnym arkuszu.

7B ILE RÓŻNIC UDAŁO CI SIĘ ZNALEŹĆ (ARKUSZ 7A)?

1. Kalosze
Zrzeszenia rolników mogą przeznaczyć premię Fairtrade na przykład na zakup kaloszy. W Ghanie kalosze chronią rolników przed ukąszeniami węży i skorpionów.

2. Rękawice
Rolnicy Fairtrade biorą udział w szkoleniach na temat bezpieczeństwa pracy i poprawy jakości produkcji rolnej. Noszenie rękawic zabezpiecza dłonie przed zranieniem.

3. Nawóz
Grupy rolników mogą negocjować lepsze ceny zakupu środków produkcji, takich jak nawozy, dzięki którym udaje się zebrać więcej plonów. Działając wspólnie, grupa drobnych producentów bananów z Kolumbii wykorzystuje łączną siłę nabywczą, aby obniżać koszty produkcji, dzięki czemu ich gospodarstwa stały się bardziej dochodowe.

4. Wąż
Rolnicy mogą przeznaczyć premię Fairtrade na montaż instalacji nawadniających. Dzięki temu są w stanie uzyskać więcej plonów, zużywając przy tym mniej wody. Jest to korzystne nie tylko dla samych rolników, ale i środowiska naturalnego.

5. Ananas
Za pieniądze z premii Fairtrade można na przykład kupić nasiona i sadzonki roślin hodowanych na własne potrzeby. Plony z przydomowych upraw mogą być również sprzedawane na lokalnym targowisku, przynosząc rodzinie dodatkowy dochód.

6 i 7. Owoce kakaowca
Rolnicy inwestują premię Fairtrade w podnoszenie ilości i jakości plonów.

8 i 9. Małpa i ptak
Fairtrade kładzie duży nacisk na ochronę środowiska, na przykład poprzez ostrożny dobór stosowanych w produkcji środków chemicznych i właściwe gospodarowanie odpadami.

10. Ikona owocu kakaowca na znaku

FAIRTRADE POLSKA

Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu" – Fairtrade Polska
Sławkowska 12, 31-014 Kraków
fairtrade@fairtrade.org.pl
+48 603 363 721
www.fairtrade.org.pl
Kraków 2020

Fairtrade Polska w mediach społecznościowych:

Opracowano na podstawie materiałów Fairtrade Foundation